National Library of Israel
Doar Hayom - דאר היום, 05.08.1932, page 7

אמר עזמות ...

(סוף מעמוד ב׳)

ומי שאמר א׳ יאמר גם ב׳. עכשיו שקדש ד״ר בודנהיימר את שפתנו העברית ברבים, אולי ינסה לעשות עוד צעד אחד עברי קטן, ויקדש גם את ש מ ו לעברית?

„ואם לגרמנית — הניחו לי״: השם בודנהיימר מורכב הנהו משתי מלים גרמניות, שפירושן העברי הוא „קרקע ובית״, סמל אולי לקרן הקיימת ולבית הלאומי...

אולי יקרא שמו בישראל: ק ר ן-ב י ת, ורעיתו הכבודה תקרא מעכשיו הגב״ד״ד עקרת בית?

הגידו נא בעצמכם: האם שם עברי זה מ א ר ק ן-י ש ר א ל אינו מצלצל ואומר הרבה יותר לאזניכם העבריות מהשם בודנהיימר (כבודו במקומו מונח!), שמקורו במדינת ה ה י ט ל-ר י ם?

האין זאת אדוני הפרי״ז מקרן בית?...

* * *

ואם תרצו לדעת כחו של עזמות מהו, תואילו נא לקרא בעתונים בשבוע זה את ההודעה הרשמית של מחלקת ההדרכה בת״א, כי אפשר לפנות אל מנהל המחלקה, שיבוא לשם יחוד מרחובות לת״א פעמים בשבוע, ביום א״ וביום ב׳ בשבת, כדי להענות לדורשיו בבית העולים של הנהלת הסוכנות, רחוב עליה, בשעות 7 עד 2 אחה״צ. ומי שאין לו כח ושהות ללכת יוכל להשתמש בתיליפון מס׳ 533.

מעכשיו יוכל תלמידי כר מרגרוט בתל אביב לישון במנוחה ובלא דאגה על עצי הבנאנות שלו שמא יקפאו חלילה מהקרה, ועכשיו יקבל תשובה ועצה מיד ולא ישמעו אותו עוד כהשלג דאיש-תקד...

סוף סוף!

* * *

הוא אשר אמרתי: אין לך אדם שאין לו ש ע ה ואפילו המישרתים העוזרים בחנויות אחב״י בירושלים.

בימים האלה נוכחתי לדעת מה נאמנו הדברים האלה. נפגשתי בשבועו זה באחד העוזרים בבית מסחר של בגדים ויצפך לפני את מרי שיחו. יהודי מסכן זה חנני ה״ באשה, בבנים חמשה ומקבל שכר פונטים ששה...

הוא נשבע לי בנקיונת הפע, שאינו רואה את ילדיו בכל ימות השבוע, חוץ משבת קודש.

— ולמה? — שואלתיו — כלום בניך אינם בבית?

— כלם בבית, ענה לי היהודי, ועוד איך!

— ואולי א ת ה אינך הולך לביתך?, שאלתיו שוב בחשדנות.

— הלילה, הוא אומר, הדבר פשוט מאד: בבוקר השכם, כשאני עוזב את ביתי ללכת אל החנות ילדי ע ו ד ם ישנים, וכשאני חוזר בלילה מהחנות, ילדי כ ב ר ישנים..

— לא כן, הוא אומר לי מתוך קנאה, הפקידים והעוזרים בחמרי ברזל ובנין וגם בכלי בית ומטבח, שהם ובעליהם סוגרים את חנויותיהם בשעה הששית אחה״צ, כפי ההסכם עם הסתדרות הפקידים.

מתחלה, הוא אומר בלשון הנהדה, עובדי פרי״ הין עוזרינו-פקידינו. כבן הנעקד על המזבח, כן נעקד העוזר אסור ידים ורגלים על במת מטבח החנות של בעליו. אין לו פנאי אפילו לאכל ולשתות בעתו, לשכב ולנוח מעט מעצבו ומרגזו ומעבודתו הקשה. — „בבקר הוא בא ובערב הוא שב״.

והכל בשביל מה? — בשביל פת לחם חרבה; השכירות לא תספיק להעובד הזה כמו „ההלה״ שאינה מספקת ל„המוציא״. וב״ה כי לא השבית לנו גואל בדבר שאלת העוזרים, מזכיר הלשכה של הפקידים בעירנו, אשר הראה לדעת כי לא אלמן ישראל ממלאכי ישועה...

ובהגיע שעת ה„נעילה״, בצלצל הפעמון הגדול של שעוני הכנסיות, הצי תריסר דפיקותיו, ובהרף עין הכל בכל מכל כל מוכנים לתוך החנויות. דלתות נגעלות על שני מסגרי ברזל, התריסים מוגפים ומשמיעים קול רעש כיריות ה„מיטרליוזה״ וכל הסוחרים עם פקידיהם עוזריהם והמשרתים דקטנים עם הגדולים מזדרזים לפרש לבתיהם, לקיים מה שנאמר: כל מה שאמר בעל הבית עשה, ובידיד „צא״ לנוח.. עוברים הם מתוך גדלות על פני שאר החנויות, המאחרים לשבת ובלבם רגש של הנאה ובמדה ידועה גם של לגלוג ל„אפייתים״ המכורים לעגל הזהב ונשארים בחנויותיהם עד בוש.

ומי שלא ראת את ס״ט מחמרכז המסחרי, זה הסוחר הזקן, כשהוא יוצא מחנותו בשעה 6 משליך את הנרגילה אחרי גוו ומטייל לו להנאתו לרוח היום לביתו, עקב בצד אגודל, כיהודי חורר בצאתו בשב״ק מבית־הכנסת, ועושה קפנדריא סחור־סחור דרך שער יפו ועובר את כל הרחוב לארכו, משרך את דרכו ומתעכב לפני כל חלון־ראוה ונהנה מעולם־הזה הנאת ממש — כי אימתי יש לו זמן לזה? הן בשבת החנויות סגורות?— מי שלא ראה אותו בכך, לא ראה גדולה מימיו.

וש. ג. — סוחר ותיק ממאה־שערים, שהיה בא מחנותו ישר למטתו בשעה 11 בלילה, נשבע בכל הקדוש, שמימים אשר מזכיר הס׳ הפקידים **סגר את החנויות בשש**, פסקה ה„ספוזמה״ (החלחלה) של זוגתו, כי יום יום הוא מזדרז ומקדים לסגור את חנותו בשעה המדויקה ויחד „אתה״ הוא יוצא לשוח לרוח היום ל„שמעון הצדיק״, להתענג על הדר הטבע, לשאף רוח צח כמו שכתוב שם ב„שיר השירים״. . .

ה„ברענטש״ השני, שהס׳ הפקידים החלה לטפל בנעילתו הוא — **חנויות כלי־הבית**, כלי־מטבח וזגוגיות מסוגם של האחים זילברשטיין, הנסגרות ב־7. ועצתי אמונה לקהל הצרכנים וביחוד לעקרות־הבית, שיקנו את כל ה„טעפלעך״ שלהן עד השעה הנ״ז כי אחריה אם גם תתפקע זכוכית המנורה אי־אפשר יהיה להשיג אחרת במקומה בכל העיר, ויש רק ברירה אחת— להצטייד ב„סר־ביסים״ כפולים. . . מכל מין.

והסוחרים בארג וסדקים התקנאו בסוחרים הנ״ל, תפשו את המזוכיר בהתהלכו בשוק מ״ש עם התיק מתחת לזרועו — מעשה סטראו׳ניק! — ולא הרפו ממנו: „גזלן! מתי יבוא הקץ גם לצרותינו אנו ותנאלנו גם אותנו מישיבה משעממת ומטרכת עד חצות ונהיה גם אנו לבני־אדם, כי במה יגרע חלקנו מסוחרי ופקידי ה„קדרות״?...

אגב, שמעתי כי גם חברי הקומונה „חרות״, שגם הם סוחרים בחומרי בנין, החליטו להוציא **ל ח ר ו ת** את פקידיהם ועובדיהם וגם את עצמם מהחנות בשעה 6 או שבע, ולא יהיו חלילה ה„תס־הדרותניקים״ האלה מפורצי גדר.

* * *

והנה קפץ עלינו, כלומר על אוכלוסי חיפה עיר העתיד,— כך כותב לי תלמידי דהתם — רוגזם של שומרי־שבת שקבלו בשלהי תמוז זה פקודת נמרצה מרבון־העולמים לטאטא במטאטא **השמד** (בלי „קונפרנסיה״) את כל מחללי השבת בפרהסיא ולעקר את הרע משרשו.

וניתן הצו לאמר:

א) מלבד גדוד מגיני השפה, הקיים כבר, מתגיים גדוד נוסף שיפקח על מנוחת השבת בר־הובות קריה ויהיה קשור במשמעת ברזל למפקד העליון של הגדודים הממונים על כך.

ב) זולת ההשתמשות בכח נגד מפירי השבת בפרהסיא, יקבלו הללו בכל מקרה שלש התראות בתקיעת שופר **ולכשיסרבו לציית אחרי התקיעה** הגדולה — אחת דתם להתלות על כבלא שחורה בראש כל חוצות.

ג) לאסור מלחמה נגד **ועד** „הדר הכרמל״ וקהק״ל שבתוך גבולותיהם חוללה השבת זה כמה פעמים וכן גם נגד המוסדות, שפקידיהם מחללים את יום השבת בגלוי.

עד כאן דבר הצו, שהוא עלול לבייש אפילו את ניקולאי השני ע״ה, צו המטיל אימים על אחב״י הנחתים בק״ק חיפה.

ובשבת האחרונה, בשעת קריאת התורה, נערכה **ההשתערות הראשונה** מצד גדודי **משמרת־שבת** על **ה מ כ ו נ י ו ת** שהיו טענות מתרחצים ומתרחצות להבדיל, ששמו פעמיהם לחוף „פאר השרון״. . . ה**התפקה הצליחה**, כי הגדודים חסמו את הדרך בפני נהני המכוניות מעברים שונים. כמעט כל הנוסעים נאלצו לחזור בתשובה מאונם והקוזקים **של הקב״ה** קנו לעצמם פרסום הודות לנצחון זה, אשר לא ישכח עד מהרה.

* * *

ולסוף, דברים אחדים, כמו שאומרים:
Pro Domo Suo

בשעותי החולף נתתי מקום למכתבו של מר ב. **ג ר ו ס ק ו פ ו** כנגד ה״ לרגר, כדי שאוכל לתת תשובה כהלכה ל„תלמידי־המובהק״, וכעבור ימים אחים קבלתי ממנו מכתב שני בשמו המפורש **ב ר ו ך מ ר ד כ י ג ר ו ס ק ו פ ו** באותו הדאר הגיעני מכתב גם מ**ה א ח י ם ג ר ו ס ק ו פ ו** בת״א שבו הם **מ כ ח י ש י ם** באפן נמרץ, שלא שלחו אלי מכתב, ועל החתום: בנימן גרוסקופו. ואמנם נוכחתי לראות עפ״י הכתב והחתימה ובי־חור עפ״י השם **„ברוך מרדכי״, כי אין להאחים** גרוסקופוף שום שייכות למאמר שתנפרסם בשעורי, ממש עד־דלא־ידע. . .